

Roșia Montană – Comunicat al ICOMOS Romania

ICOMOS România GĂSEȘTE NEFONDATĂ, INOPORTUNĂ și EXTREM DE ÎNGRIJORĂTOARE recenta acțiune a Guvernului României de a opri cursul dosarului de înscriere a Roșiei Montane în Lista Patrimoniului Mondial (LPM) UNESCO.

Considerăm că interesul României este ca procedura UNESCO să continue.

Cel mai important lucru pe care procedura UNESCO îl poate aduce este clarificarea valorii culturale a sitului Roșia Montană. Raportul ICOMOS îl consideră deja demn de statutul de valoare universală excepțională, statut pe care doar Comitetul Patrimoniului Mondial UNESCO îl poate acorda prin decizia de înscriere în LPM. De asemenea, în baza atestării valorii universale excepționale, UNESCO poate asigura asistența tehnică pentru păstrarea și punerea în valoare a patrimoniului, într-o dezvoltare durabilă. Această dezvoltare durabilă ar putea fi susținută și prin fonduri europene sporite în cazul includerii în LPM.

Invocarea conflictului juridic cu compania ce ani de zile a ținut ostatică dezvoltarea comunităților locale din zona Roșiei Montane pentru a opri procedura UNESCO nu are nicio explicație logică, din simplul motiv că nu înscrierea în Lista Patrimoniului Mondial este ceea ce împiedică exploatarea de la Roșia Montană sau ceea ce ar putea să constituie vreun motiv de despăgubiri ficționale. În fapt, siturile de la Roșia Montană se află în Lista monumentelor istorice încă din 1992 și sunt evidențiate și în Anexa Legii 5/2000 care se referă la secțiunea zonelor protejate din cadrul planului de amenajare a teritoriului național. Mai mult, ca regulă de procedură, includerea în LPM nici nu ar putea să fie luată vreodată în discuție dacă situl nu ar fi deja protejat de legislația noastră națională. Conform prevederilor Legii minelor (85/2003), articolul 11, exploatarea miniere sunt interzise în perimetrele care conțin astfel de valori ale patrimoniului cultural național.

Prin urmare, chiar dacă, ipotetic, România ar pierde eventual arbitrajul internațional invocat, acest lucru nu ar putea fi imputat nici propunerii de includere în LPM, nici patrimoniului cultural al zonei, ci, cel mult, autorităților care au făcut sau nu au făcut ceea ce ar fi trebuit și era legal să facă în ultimii ani.

În opinia ICOMOS România, asocierea recentă a acestui subiect cu atribuțiile CSAT este legitimă doar în spiritul și litera strategiei naționale de apărare, potrivit căreia promovarea identității naționale, inclusiv prin prezervarea și valorificarea patrimoniului cultural și natural constituie obiectiv de securitate națională.

Înscrierea Roșiei Montane în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO ar însemna nu numai recunoașterea internațională a importanței deosebite pentru umanitate a acestui loc unic, ci ar fi și o ușă larg deschisă către o dezvoltare a zonei bazată pe patrimoniu ca resursă – fie ea culturală sau de mediu – văzută în toate părțile lumii civilizate ca un puternic motor economic. Refuzul guvernului de a deschide o astfel de ușă este regretabil, însă preocuparea guvernului de a o și ține cu orice chip închisă este ceva cu totul condamnat și inadmisibil, motiv pentru care ICOMOS România protestează cu fermitate.

Consiliul Director al Comitetului Național Român ICOMOS